

של גולדה מאיר וח"כ דויד הכהן, לם הזה" את בורמה כראות עיניו ת: בורמה

מאת רפי נלסון

זאת המשיכה ללכת, לקול תרועות ה' קהל העליו. מה לא עושים למען הדת. בין קבוצות הסגפנים לקבוצות ה' סגפניות צעדו מקהלות עצומות, תו' מורות עליונות ולהקית שחקנים. כולם היו עליונים מאד, חוץ מאלה שהמחטים היו תקועים בגופם. אלה המשיכו ללכת כאשרשת חשיבות נסוכה על פניהם ו' עיניהם יוצאות מחוריהן מרוב כאבים.

8 שערות קדושות

בין הניגה להניגה ממשיכים בני בורמה לחיות כרגיל — זאת אומרת לבקר במקדשים הרבים, להתפלל ולעבוד קצת. הבורמאי עובד רק כדי להמשיך ל' התקיים בדוחק, עד שימות. המוות, הסי' ביר לי אחד מנהגי הטקסי, אינו מפחיד את הבורמאיים. בלאו הכי מחכה להם עולם יותר טוב אחרי מותם. כל בורמאי יודע שמקימו, להבדיל מהמוני הזרים ה' ממלאים את ראנגון, הוא בגן העדן. למה, אם כן, צריך הוא להתאמץ, לעבוד קשה

שפחות. כל משפחה יוצאת לרחוב ב' שכמת הבוקר, כוחבת אתה סלים מל' ים אוכל, בגדים, שמיכות וכסאות. ב' שך כל היום הם נמצאים במרכז השמחה ו' גהלים תוך כדי כך כמעט את כל פרטי י' המשפחה שלהם. כשהם עייפים מאד, ג נרדמים ברחוב. ישנים, נחים ומת' יררים שוב — להמשיך בחגיגה.

מחטים בשפתיים

אמצע חודש מאי חוגגים ה' בורמאים חג מיוחד במינו: חג האש ו' סיגופים. במושבה הישראלית הורגש החג כבר מה ימים לפניו. כל המשרתים הבור' איים — הטבחיים, הנהגים והמטפלות — איבדו כל ענין בעבודה הרמילה. כולם זרו במהירות רבה ובהתרגשות על בג הקרב ובא. ביום החג נכנסנו למכונית, שנהג ו' המזכיר הראשון של השגרירות ה' וראלית בבורמה, עוזי נדיבי, בנו של ו' כיר העיר תל-אביב, ויצאנו לחוג. ה' נו בערך קילומטר אחד לפני מרכז ה' אחה עצמה. עד למרכז לא יכולנו ל' א במכונית. המונים המונים של תו' ב'ראנגון הקדימו אותנו.

הגענו להתלוכה הגדולה. המון הודים רמאיים צעדו באמצע המסלול, ערו' למחצה, כשבראשם ארבעה בחורים ו' 22 בערך אשר מסביב לגופם תקר' ש שפודי ברזל גדולים, מחטים באפם, ו' זונגיהם ולרוחב השפתיים. צמרמורת עברה בגופי. הרגשתי ש' בים עצומים עוברים בי למראה ה' עה הזאת. גם הבחורים בראש ה' לוכה לא הרגישו כנראה כל כך טוב. פלא.

אחרי הבחורים צעדו הבחורות. גם זפן היו תקועות מאות מחטי ברזל ו' ררות ומחטים כאלה היו מושחלים ו' נחזירי אפיהן, שפתותיהן ואוזניהן. י' אחת היתה קרובה להתעלפות ובכל

מחטים בלשון. הנערה הבורמית תקעה שתי סיכות פלדה ענקיות בלשונה ובשפתיה על מנת לקיים הלכה למעשה את אחת המצוות המעשיות ביותר של דת בודהה. חג הסיגופים נערך בראנגון ברובי'עם, והנזירים והנזירות עשו כל אשר ביכולתם שלא להתעלף לפני סוף מסלול ההתלוכה שהוא ארוך למדי ודורש מאמץ עילאי כדי לעברו.

נת הקודש המזיב. בימי הירח המלא מלאה הפאגודה ורוחשת אדם. הפינגים הזריום, כוהני בודהה, עוברים בוריונות בין הקהל ה' הומה, לוקחים מידי את המתנות יקרות הערך שהביא לאלוהיו, ומכניסים אותן למוזיאון הגדול שבאחד מאולמות ה' בית. הפינגים הם זריום, יחפים, ו' גלויי ראש וכן. רעבים תמיד. המסורת הבודהיסטית אומרת שאת פרנסתם חיי' בים הפינגים לקבל מאת המתפללים עצמם, התורמים צרכי מזון שונים ל' קערות החרס הגדולות, הנמצאות בידי הפינגים בשעת הארוחות.

יריקה אדומה

בין מקדש למקדש יש בראנגון גם בתים ורחובות. הרחובות משמ' שים לחגיגות, למסעדות המוציאות את שולחנותיהן לרחוב ולאלף ואחד כלי הרכב השונים והמשונים הממלאים את ראנגון בהמוניהם.

ללכת ברחוב בראנגון הרי זה מיבצע מסוכן מאד. כבר באילת לימדו אותי שהרגליים גועדו כדי לשלוט בדוושות רכב מונע, ובשום פנים ואופן לא ל' הליכה בהן. אולם בבורמה, נוספה ל' מנהג מבורך זה סיבה מקורית: היריקה. אתה יורד מהאוניה או מהמטוס, ויצא העירה ומיד מסתחרר לך הראש. אלפי אנשים הולכים לכאן, לשם או לשום מקום — אבל הולכים. אחרי כמה רגעים גם אתה ממשיך ללכת ואתה חושב ש' אתה כבר מקומי ופתאום אתה מרגיש ש' שמשוהו רטוב גולב לך בגב. אתה מסתכל אחורה ולא מרגיש ב' כלום. הכל כרגיל. אתה ממשיך ללכת ופתאום שוב משהו רטוב. שוב אין שום דבר מאחורי. עוד כמה מטרים ופת' אום אתה מרגיש רטוב, רק הפעם זה מלפנים. אתה מסתכל ואתה רואה ירי' קה אדומה גדולה על חולצתך. זה הכל. זו בעצם הסיבה שאי אפשר ללכת בראנגון ברחוב, רק לנסוע. זהו כמעט מנהג כאן. אתה הולך ברחוב ופתאום יורקים עליך. לא יריקה סתם, אלא יריקה גדולה ואדומה. אחרי כמה ימים שהתרגלתי למנהג המשוהה הוה לא היה איכפת לי כבר כלום יותר, אלא רק לדעת מדוע היריקה היא דווקא אדומה. גוע הישראלית הסי' בירה לי בצחוק שהצבע האדום בא ממין עלה מתוק, בעל צבע אדום, הנק' רא בטל, שהבורמאים לועטים תמיד.

מתפללים בפאגודה. הפאגודות בראנגון מלאות מתפללים, אפילו בימי חול. התפילה נערכת בדומיה מוחלטת והמתפללים משליים את נעליהם לפני הכניסה.

ולעמול לפרנסתו? מתי שאתה רק מחליט לבקר בפא' גודות העצומות של ראנגון, אתה מוצא שם המון בורמאים. ביקרתי, למשל, ב' אמצע השבוע בפאגודת שוה'דגון, בלב ליבה של ראנגון, ומצאתי שם חוץ מ' ארבעה תיירים, לפחות חמש מאות בור' מאים מתפללים. הפאגודה שוה'דגון היא המפורסמת והקדושה ביותר בכל העולם הבודהיסטי. המסורת מספרת שבמערות הפאגודה ה' ענקית והמפוארת קבורות שמונה שעי' רות שלמות משער ראשו של הנסיך מא' טאהמא בודהה, וכי קדושתן האלוהית של שערות אלה מחוללת נפלאות, מרפאה חולים, פוקחת עיוורים ובכלל — עושה הכל. אני בעצמי לא הצלחתי לברר אם ב' אמת עושות שערות אלה את הכל, אולם לא נשאר לי ספק שהאמינים ב' בודהה עשו את הכל בשבילן. הם בנו מעליהן עשרות מגדלים, ציפו אותם בזהב טהור, העמידו אלפי פסלונים נה' דרים וממשיכים להביא עד היום רבי' בות מתנות יקרות, על מנת לרצות את פניו של בודהה הגדול ושערתיו. מגדל הזהב המרכזי של הפאגודה, בדמות קונוס מחודד, נשקף אליך מכל פינה של העיר, ושולט עליה מגבוה. מ' אות הפאגודות הקטנות המקיפות אותו שומרות עליו כמשמר מזוין השומר על אסירי. שני אריות השישי והזהב, הניצבים בשער המקדש הענקי, משלימים את תמו'

פסלים. אלפי פסלים של בודהה עשויים חרטינה, שיש, שנהב, כסף וזהב ממלאים את אולמי הפאגודה הגדולה של ראנגון. המתפללים, הכורעים ליד הפסלים, שונים מהם רק בגוון עורם הכהה הבולט על רקע הפסלים הבהירים. עושר זה נצבר במשך עשרות דורות.